

Ковіка А. Д., канд. екон. наук. Скрипник Н. Є.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**РИЗИК-ОРІЄНТОВАНЕ МИСЛЕННЯ
ЯК ОСНОВА СТАНДАРТУ ISO 9001:2015
В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ**

У сучасних умовах глобалізації та нестабільності економічного середовища підприємства стикаються з численними ризиками, що можуть негативно впливати на їхню діяльність. Глобальні економічні кризи, технологічні зміни, геополітичні конфлікти та інші фактори формують високий рівень невизначеності, що вимагає від організацій нових підходів до управління. Одним із таких підходів є впровадження ризик-орієнтованого мислення у систему менеджменту якості відповідно до вимог стандарту ISO 9001:2015 [1].

Стандарт ISO 9001:2015 запровадив принцип ризик-орієнтованого мислення як один із ключових елементів системи управління якістю. Його основною метою є забезпечення проактивного підходу до управління процесами організації шляхом своєчасної ідентифікації можливих ризиків та можливостей. Такий підхід дозволяє організаціям не лише запобігати потенційним проблемам, але й підвищувати ефективність діяльності [2].

Однією з ключових переваг ризик-орієнтованого підходу є його інтеграція у процесний менеджмент організації. Відповідно до вимог стандарту, керівництво підприємства повинно враховувати ризики та можливості при визначенні стратегічних цілей, плануванні діяльності, управлінні ресурсами та контролі результатів. Таким чином, ризик-орієнтоване мислення сприяє підвищенню гнучкості управління та дозволяє підприємствам оперативно адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Ризик у контексті системи менеджменту якості розглядається як вплив невизначеності на досягнення запланованих результатів. Згідно з сучасними підходами до управління, ризик може мати як негативні, так і позитивні наслідки, створюючи не лише загрози, але й нові можливості для розвитку підприємства. Впровадження ризик-орієнтованого мислення передбачає систематичний процес ідентифікації, аналізу та оцінювання ризиків. Одним із поширених підходів до

оцінювання ризику є визначення його значення через поєднання ймовірності виникнення події та масштабів її наслідків:

$$R = P \times I \quad (1)$$

де R – рівень ризику;

P – ймовірність виникнення ризикової події;

I – рівень впливу або масштаб наслідків [3].

Застосування такого підходу дозволяє підприємствам визначати пріоритетність ризиків та розробляти відповідні заходи щодо їх мінімізації або контролю. Особливої актуальності ризик-орієнтоване мислення набуває в умовах глобальної невизначеності. Сучасне середовище характеризується швидкими змінами технологій, зростанням конкуренції та нестабільністю економічних процесів. У таких умовах традиційні методи управління не завжди забезпечують достатній рівень адаптивності організацій.

Інтеграція ризик-орієнтованого підходу у систему менеджменту якості дозволяє організаціям підвищити стійкість до зовнішніх викликів. Зокрема, підприємства отримують можливість своєчасно реагувати на зміни ринкового середовища, оптимізувати внутрішні процеси та забезпечувати стабільну якість продукції або послуг.

Крім того, важливим аспектом застосування ризик-орієнтованого мислення є його інтеграція у всі рівні управління організацією. Це означає, що аналіз ризиків має здійснюватися не лише на стратегічному рівні, але й у межах окремих бізнес-процесів. Такий підхід сприяє підвищенню ефективності управлінських рішень та забезпечує більш системний характер функціонування підприємства.

Практика впровадження стандарту ISO 9001:2015 свідчить, що використання ризик-орієнтованого підходу сприяє підвищенню конкурентоспроможності організацій. Завдяки своєчасному виявленню потенційних проблем підприємства можуть мінімізувати можливі втрати та забезпечувати стабільність виробничих і управлінських процесів [4].

Водночас ефективність застосування ризик-орієнтованого мислення значною мірою залежить від рівня корпоративної культури та залученості персоналу. Формування культури управління ризиками потребує відповідної підготовки

працівників, розвитку їхніх аналітичних навичок та впровадження сучасних методів управління. Отже, ризик-орієнтоване мислення виступає важливим інструментом підвищення ефективності системи менеджменту якості. Його застосування дозволяє організаціям більш ефективно адаптуватися до умов глобальної невизначеності, забезпечувати стабільність діяльності та досягати стратегічних цілей.

Таким чином, впровадження ризик-орієнтованого мислення відповідно до вимог стандарту ISO 9001:2015 є важливим фактором підвищення ефективності діяльності сучасних підприємств. Застосування даного підходу сприяє своєчасному виявленню потенційних ризиків, мінімізації негативних наслідків та використанню нових можливостей розвитку. В умовах глобальної невизначеності ризик-орієнтований підхід дозволяє організаціям забезпечувати стабільність функціонування, підвищувати якість управлінських рішень та зміцнювати конкурентні позиції на ринку.

Список використаних джерел:

1. ISO 9001:2015 Quality management systems – Requirements. Geneva: International Organization for Standardization, 2015. 29 p.
2. ISO 31000:2018. Risk management – Guidelines. Geneva: International Organization for Standardization, 2018. 16 p.
3. Вдовиченко А. М. Управління ризиками підприємства. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 304 с.
4. What is Risk-Based Thinking in ISO 9001. URL: <https://online-iso.com/iso-9001/what-is-risk-based-thinking-in-iso-9001/>.

Куліковська Є. Д., д-р екон. наук Гринько Т. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ВПЛИВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МЕНЕДЖЕРА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ КОМАНДОЮ

За сучасних умов бізнес-середовища змінюються вимоги до менеджменту та лідерів. На перший план виходять не лише професійні знання, а й уміння ефективно взаємодіяти з людьми. Емоційний інтелект (EQ) менеджера – це один з ключових чинників ефективного управління, який визначає не тільки характер взаємодії в команді, а й здатність керівника створювати психологічно